

amirando dicere oporteat qui eiusmodi ē
cum ps. Quam magna multitudo dulce.
r. do. rē. hęc consolatio conuenienter descri-
bitur Ezech. xlvij. vbi de quadam arboze
beatum hoīem designante dicit. fructus eius
non deficiet. sed per singulos menses affert
primitiua quia aque ei⁹ de sanctuario egre-
dientur. per hęc primitiua spiritualis conso-
lacio accipitur. que bene sic dicitur. quia sic
primitiue sunt preannunciari fructus. sic talis
consolacio est immaturus fructus celestium
gaudiorum. et hoc est quod subiūgit. Aque
enim eius id est gratia consolacionis de san-
ctuario id est de regno celorum egredietur
cui simile dicit. ps. De torrente voluptatis
tue potabis eos. quem fructum per singulos
menses carpinus. cum interpolatis tem-
poribus talibus consolatioibus hic refouemur
et hoc est quod dicitur Ecclesiasti. vi. In o-
pere dei eriguum laborabis et cito edes de ge-
neratioibus illius. Cur autem talibus primi-
tijs nutriamur statim subiungit. quoniam
aspera est nimium sapientia indoctis. et nō
pmanebit in illa excors. et quasi lapidis vit-
tus probatio erit in illis et ideo non in mul-
tis est manifesta rē. **CX**

De eodem sermo quartus.

Edicare mibi

domū et erit acceptabilis michi
Aggei. i. **D**icit aug. Quotiens alta-
ris vel templi festiuitatem colimus. si dili-
genter et fideliter attendimus iuste et sancte
vuiimus. quicquid in templis manufactis
agitur totum in nobis spiritali edificatio-
ne adimpleretur. Nam vt ait grego. in pleris-
q; corporalibus instrumur. quid in spiri-
tibus sit agendum. In verbis ergo propo-
sitis duo intelligimus scilicet de cuiusdam
domus edificande exhortatione. secundo de
eiusdem domus edificare gratificatione. pri-
mum ibi. Edicare mibi domum. secundū
ibi. et erit acceptabilis michi. Verum quia
multiplex est domus dei iuxta morem prin-
cipum terre qui multas habent domos. ido-
ne sermo curat in equiuoco. distinguenda
est domus dei vt sciamus de qua domo edi-
ficanda nos dominus hortatur. Propter

quod sciendum qd deus qui habet in femo-
re suo scriptum rex regum et dominus do-
minantium. septem habet domos scz eter-
nalem virginalem singularem. mysterialē
sacramentalem materialem et spiritualem
Nam de prima domo scilicet eternali di-
cit. **I**sraēl qm magna est domus dei et ingens
locus possessionis eius. Item iohanni. xiiij.
In domo patris mei mansiones multe sūt.
De secunda domo scilicet virginali dicitur
in laude virginis. Domus pudici pectoris
tem. re. rē. De tertia domo scilicet singula-
ri que est homo christus secundum homi-
nem dicitur prouer. ex persona diuine sapiē-
tie. Intraui in domum meam. quod vnq;
factum est quando ingrediens in vter vir-
ginis dominus est incarnatus. que domus
ideo singularis siue etiam personalis dicitur
quia non habuit similem neq; parem. De
quarta domo. s. mysteriali q est ecclesia mi-
litans dicitur Sap. ix. Sapia edificauit
sibi domū. excidit colinas septem q sunt sep-
tem scia sup que fundata est ecclesia. De
quinta domo. s. sacramentali que est sacm-
corporis dñi dicitur in ps. Zelus dom⁹ tue
cōedit me. qd est dicere. Amor comestibi-
lem me fecit. De sexta domo. s. materiali q
est qlibet ecclesia dicitur in ps. Domum tu-
am dñe decet sanctitudo in longitudine die-
rū. De septia spūali vicz dicitur iteum in ps.
Dñe dilexi decorem domus tuo. hęc septē
loca oīa dicunt veraciter et sunt domus dei.
qz in eis habitat deus. De his septē domibus
dicit lu. xix. Domus mea dom⁹ oratōis voca-
bit. qz in his oīs qui petit accipit et qui qrit
inuenit et pulsanti apiet. iuxta promissum
dñi iesu xpi. Quis autē singule iste domus dei
sunt et dicant veraciter dom⁹ oratōis p; per
singula transcurrenti. Nam in oībo deus et do-
minus adoratur. **R** In prima domo
eternali deus ab inhabitantibus scis tri-
pliciter adoratur. scilicet ab affectu lau-
dationis. gratiarum actionis. glorificationis
Nam de primo et scdo dicit Esa. Gratiarū
actio et vox laudis audietur in ea scilicet do-
mo eternali. De tercio pro glorificatione
corporum dicitur Apoca. Audiuī vocem oc-
cisorum clamantium et dicentium. Glindi⁹

ca domine sanguinem meum. quod ut ait bernardus. non faciunt cupidi vindicte. sed ut eorum corpora de quorum sudore et labore tantam gloriam sunt consecuti eisdem gaudijs perfruantur. ut quod nunc est simpli ex adiunctis corporibus fiat duplum. propter quod eisdem sanctis et eorum clamoribus responderet deus dicens. Adhuc sustinete modicum tempus. donec impleatur numerus fratrum vestrorum date sunt eis singule stiole. hoc est solius anime gaudium. nec confirmabuntur sancti quantumcumque dilecti deo quousque et nos ibidem fuerimus congregati. Primam orationem laudis effundunt sancti ex leta dei visione. secundam ex periculorum euasione. tertiam ex corporum defecione. Primam dico orationem laudis fundunt ex leta dei visione. Videntes enim deum facie ad faciem tot et tanta videntur mirabilia et mirabilium innouationes ut in laudem dei toti totaliter se effundant. Secundo post tergum vident se tot pericula euasisse infinitas laqueos transisse de fortissimis hostibus mundo carne demonibus triumphasse. hec omnia non propria virtute. sed de virtute vicisse in gratia. actione toti totaliter se effundunt. Tertio orant deum ut eorum corpora assumantur videntes in speculo veritatis quod tantam gloriam de labore et sudore corporum sunt adepti et ideo ex omni affectu effundunt se in oratione ut ad eandem gloriam perfruemdam ipso rum corpora assumantur ut quod nunc est simplum in reliquum fiat duplum.

Secunda domus est uterus virginalis que similiter domus orationis vocatur. quia usque in finem seculi pro salute hominum interpellat. Ad hoc enim est instituta ut cum rigor iusticie a maiestate egreditur volens dominare homines. ipsa in plena potestate posita rigore opponat iram dei suis orationibus in clementiam commutando. Sunt autem tria que ad hoc faciendum gloriosam dominam nostram obligant debitorum. scilicet gratie inuentio. materna affectio. filij recommendatio. que tria tanquam fortissimi clavi ipsam cogant pro nobis miseris exorare. Primum cogens ut eam or-

porteat pro nobis filium exorare est gratie inuentio. Nam gratiam in qua conditi fuimus per preuicationem primorum parentum perdidimus omnes. quam maria teste angelo inuenit. Est autem in iure sacro ecclesiastico quam civili dignum et conueniens ut qui rem alterius inuenit restituat ei. Secunda causa cogens virginem matrem. est materna affectio que est et dicitur mater nostra. cum enim sui gratia filius eius dominus noster iesus dignetur nos vocare fratres dicens in ps. Nunciabo nomen tuum fratribus meis et. Mat. nunciate fratribus meis ex hac affinitate fratris nostri mater eius conuincitur esse mater nostra. ut secundum apostolum sit ipse primogenitus in multis fratribus. hinc de filio naturali dicitur. Peperit filium scilicet primogenitum. Scimus autem quod omnis mater naturali inclinatione filios diligit et desiderat eis bonum. Tercia causa fortissime cogens ad ad orandum pro nobis est filij recommendatio. qui loco et tempore passionis in nomine iohannis qui gratia interpretatur nos ei recommendat dicens. Mulier ecce filius tuus. ac si dicat. Uide mater quid pro peccatoribus patiar et habe tibi eos misericorditer commissos. ne tanta amaritudo passionis mee in eis frustretur. hec recommendatio in suis visceribus ita est profunderata. ut pro nobis omni tempore intercedat. unde quod iam dudum dictum est per Esa. Absconde fugientes. vagos ne prodas. hoc dictum est in cruce. Mulier ecce filius tuus.

Tercia domus est et dicitur singularis. que est homo christus iesus que ideo singularis dicitur. quia non habet similem neque parem. que iusta ratione domus orationis dicitur. quia pro nobis continue patrem interpellat cuius omnis vita quam habuit super terram nihil aliud fuit quam oratio pro electis. Obmissis autem orationibus quibus in montibus pernoctauit. qua in agone anxius sanguinem sudauit. quam in cruce positus pro persecutoribus exorauit. de sola ista oratione quam iohannes. xvij. orauit ad patrem cum per passionem volens transire ex hoc mundo orauit dicens. Pater venit hora. cla-

rifica filium tuum ut filius tuus clarificet te. In quibus verbis cum sequentibus quatuor maxima bona et optima dona pro nobis oravit ad patrem. scilicet ab omnibus malis defensionem presentis vite sanctificationem unionis perfectionem eterne vite glorificationem. **P**rimo dico oravit pro nobis apud patrem omnium malorum defensionem cum dicebat. Non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serues eos a malo. **S**ecundo oravit nobis pro vite sanctificationem cum dicebat. pater sanctifica eos in veritate et sequitur. Et ego pro eis sanctifico memetipsum scilicet per sufferentiam passionis ut sint et ipsi sanctificati in veritate scilicet per meritum passionis mee. **T**ercio oravit pro nobis unionis perfectionem cum dicebat. Pater serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut nos unum sumus et sequitur. Non pro his rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt propter verbum eorum in me ut omnes unum sint sicut tu pater in me et ego in te. ut et ipsi unum sint in nobis sicut nos unum sumus. Ego in eis ut tu in me ut sint consummati in unum. **Q**uarto oravit nobis eterne vite glorificationem cum dicebat. Pater clarifica filium tuum ut filius tuus clarificet te. ut omne quod dediti ei det eis vitam eternam. Et quid dedit filio pater? scilicet incarnati laboriose conversati in cruce turbati morte multati. et hoc datur nobis vitam eternam. nec his orationibus contentus sed et oravit pro nobis in celo diob. **F**ilioli nec peccemus quod si peccaverimus advocatum habemus in celo apud patrem iesum christum iustum. qui enim interpellat pro nobis et ipse est propiciatio pro peccatis nostris. **D**e his duabus orationibus matris et filii dicit bernardus. **S**ecurum habes accessum ad deum o homo ubi mater ostendit filio pectus et vbera. filius patri corpus et vulnera. nec ulla potest esse repulsa ubi tot concurrunt caritatis insignia. **Q**uarta domus dei est et dicitur sacramentalis que est ecclesia militans que pro filiis suis tam bonis quam discipulis supplicans incessanter orat. **O**rat autem tripliciter scilicet pro peccatoribus ut convertantur. pro bonis ut in melius promoveantur. et ut mala aduersantia auferant. **D**e

militans

prima oratione dicitur in psalmo. **C**onverte nos deus salutaris noster. et de secunda ibidem dicitur. **B**enefac domine bonis etc. **D**e tercia iterum clamat ecclesia. **M**ove a me plagas tuas quia a fortitudine manus tue ego defeci increpationibus quia iniquitate contempnisti hominem. **E**t quia ecclesia sponsa est christi. desponsata ei ut dicitur. **D**ice in fide septem sacramentis sanctificata gratificata pariter et ornata. ideo ipsa pro sua reverentia exauditur. **Q**uinta domus dei est corpus christi ubi vere deus sub speciebus sacramentalibus tanquam in domo virtute sue passionis pro nobis miseris quotidie immolatur et mactatur. de qua domo dicitur in psalmo. **Z**elus id est amor domus tue commedit me. hoc est commestibilem me fecit. de qua immolatione dicit **G**regorius. **S**ingulariter ad absolutionem peccatorum nostrorum oblata cum lacrimis sacra altaris hostia suffragatur. quia his qui in se surgens a mortuis iam non moritur adhuc hoc peccat hanc in suo misterio pro nobis patitur. **N**am quotiens ei sue passionis hostiam offerimus totiens nobis ad absolutionem nostram passionem illius repetamus. **D**ec ergo domus dei tripliciter pro nobis orat scilicet pro his qui sunt in ecclesia. ut sacrificentur. pro his vero qui sunt in purgatorio ut liberentur. pro saluatis vero in celo gratiarum actiones exhibentur. **I**n cuius figura sacrosancta hostia supra calicem in tres partes dividitur quarum una pars mittitur inferius hoc est in calicem ad suffragandum his qui sunt in purgatorio. due vero partes tenentur superius pro his qui sunt in ecclesia et in celo. **S**exta domus dei dicitur materialis ex lignis et lapidibus fabricata. cuius hodie dedicationem in hoc loco colimus. **Q**ue similiter domus orationis vocatur quia populus ad hoc in ea congregatur ut simul orantes facilius impetrent quicquid ibidem rite et rationabiliter fuerit a deo postulatum. quia impossibile secundum **G**regorium est multorum preces non exaudiri. **Q**uia deus tam in veteri quam in nouo testamento promisit verissime ut quicquid in domibus nomini suo dedicati postulatum fuerit. hoc

sine omni ambiguo exaudiatur unde ter-
 cij Reg. quarto dicitur q̄ cum salomon cō-
 plessit edificare domum dei. orauit ad domi-
 num di. Si peccauerit bō in primum suū
 si fugerit p̄ls tuus inimicos suos. si clau-
 sum fuerit celum. si abozra fuerit fames in
 terra aut pestilentia aut corruptus aer. et in-
 fra. Si quis cognouerit plagam cordis
 sui et expandit ad deum manus suas in hac
 domo tu exaudias in celo et repropitiaberis
 ut des unicuiq̄ secundum omnes vias si-
 cur videris cor eius. quia tu solus nosti ho-
 minum corda et infra. Apparuit dñs Salo-
 moni et dixit Exaudiui orationē quā depre-
 catus es coram me. Sanctificauī em̄ mibi
 domū hanc quā edificasti. ut ponerē ibi no-
 men meum in sempiternū et erūt oculi mei
 et cor meū ibi omnibus diebus. **S**ilē in no-
 uo testamēto hęc exauditōis gr̄a firmissime
 est promissa lu. xi. vbi dicit Ego dico vobis.
 Perite et accipietis. ac si dicat. Ego qui sū
 veritas in pmittendo. caritas in desideran-
 do. plena p̄as in soluendo. perite et accipie-
 tis. querite et inuenietis. pulsate et ap̄. vobis
 et subiugit. Omnis qui petit accipit et qui
 querit inuenit et pulsanti aperietur. **P**
In quibus verbis tria nobis insinuat que
 orationes nostras faciunt efficaces scz affe-
 ctionem orationem et opationem ut sit sen-
 sus. Omnis qui petit p̄ cordis affectionem
 qui querit p̄ oris supplicatōz. qui pulsat per
 corporis opationem sine omni ambiguo ex-
 audit. **S**eptima domus dei est aīa rationa-
 lis q̄ sicut domus dei dicitur. quia ap̄lus dicit
 xpm̄ habitare p̄ fidem in cordibus nostris
 que merito domus orationis vocabit. qz for-
 tissimas orationes fundit ad dñm. **V**erū
 qz omnes alie domus hucusq̄ dicte p̄pter
 solam hanc domum sunt constructe dicente
 apostolo. Omnia propter electos et quod
 per inductionem de singulis domibus par-
 subtiliter intuenti. ideo obmissis omnibus
 alijs domibus solum de hac domo que est
 aīa rationalis quomodo sit edificanda ut
 fiat domus dei in sequentibus sermonibus
 est dicendum adiuuante iesu christo etc.

CXI.

De eodem sermo quintus.

Edficcate michi

domuz et erit acceptabilis mibi
 ut supra. **H**abita in precedenti
 bus de domus distinctōe pariterq̄ domus
 hic intente electione. **N**unc videndum est de
 electe domus edificatione. **N**am de illa do-
 mo veraciter loxatur nos dominus edifi-
 canda. eo qz priores domus dudū sunt edifi-
 cate nec earum edificatio in nostra residet
 potestate. quippe quas solus deus propter
 nos miseros edificauit. sed anteq̄ edificare
 incipiamus mouenda est questio hęc et sol-
 uenda. **Q**uare dominus tam ab-
 solute nos moueat edificare cum ps. dicat
Nisi dominus edificauerit domum et cete-
 ra. quod enim frustra agitur. cur ut edifice-
 mus tam libere precipitur. **A**d quod dicen-
 dum. qz in quolibet bono opere duo oportet
 concurrere. scilicet dei gratiam et liberum ar-
 bitrium. hoc est hominem operantem et de-
 um cooperantem. et ideo eadem bona ope-
 ra nunc aliquando a deo cooperāte. aliqua-
 do ab homine operante fieri nunciantur.
Hinc est qz per apostolum dicitur. **D**eus
 reddet unicuiq̄ secundum opera sua. cum
 per eundem dicatur. **D**eus qui operatur in
 nobis et velle et perficere per bonam volun-
 tatem. **H**inc est qz alias dicitur. **E**t propin-
 quate domino et appropinquabit vobis. cū
 alias dicatur. **N**emo venit ad me nisi pater
 meus traxerit eum. **I**tem quid est qz per
 ezechielem dicitur. **F**acite vobis cor nouū
 et spiritum nouum. cum ibidem dicatur.
Dabo vobis cor nouum et spiritum nouū
 nisi qz in omnibus istis et similibus dei gra-
 tia et libertas arbitrij declaratur. que ambo
 in quolibet bono opere conueniunt et con-
 currunt. **N**unc ad edificium domus anime
 accedamus. et quia secundum augustinum
 ut supra patuit. **Q**uicquid in templis ma-
 nufactis agitur totum in nobis spiritali-
 ter ad impletur. **R**ecordemur autē qz
 domus materialis. primo edificatur. secu-
 do purgā. tercio p̄secrat. quarto adornat.
 quinto in ea celebratur. sexto deus in tēplo
 p̄ntat. **I**deo ab edificatōe domus inchoātes.
 primo dicimus qz ad p̄fectum domus mare.